

Bruselj, 11. maj 2026
(OR. en)

9003/26

EDUC 146
DIGIT 129
SOC 240
COMPET 536
TELECOM 216

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj: Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik: delegacije
Zadeva: Sklepi Sveta o učiteljih in učiteljicah v dobi umetne inteligence (UI)

V prilogi vam pošiljamo navedene sklepe, ki jih je Svet (izobraževanje, mladina, kultura in šport) odobril na seji 11. maja 2026.

Sklepi Sveta o učiteljih in učiteljicah v dobi umetne inteligence (UI)

SVET EVROPSKE UNIJE –

OPOZARJA na politični kontekst evropskega izobraževalnega prostora in njegovo popolno uresničitev ter ključno vlogo učiteljev in učiteljic, ki so v središču visokokakovostnih, inkluzivnih in v prihodnost usmerjenih sistemov izobraževanja in usposabljanja, primernih za digitalno dobo;

OPOZARJA, da sta digitalna suverenost in strateška avtonomija bistveni za Evropo, in ugotavlja, da je nujno treba zmanjšati odvisnosti, povezane z orodji in tehnologijami umetne inteligence (UI), razvitimi zunaj Evrope, tudi na področju izobraževanja in usposabljanja;

UGOTAVLJA naslednje:

1. UI ima bistveno vlogo pri konkurenčnosti in trajnostni rasti Evrope;
2. sedanji digitalni prehod, zlasti hiter razvoj in uvajanje UI, spreminja vsakdanje življenje po vsej Uniji ter ustvarja nove razmere za sisteme izobraževanja in usposabljanja;
3. UI lahko vpliva na to, kako je učenje organizirano, kako učitelji in učiteljice oblikujejo, izvajajo in ocenjujejo poučevanje ter kako učeči se dostopajo do informacij in jih razlagajo, zato lahko spremeni odnos med učitelji in učiteljicami ter učečimi se; vpliva lahko tudi na to, kako šole izvajajo upravne naloge;
4. za vključevanje UI v izobraževanje in usposabljanje je treba graditi na obstoječih digitalnih spretnostih in kompetencah ter njihovem stalnem razvoju, pa tudi na smernicah in podpornih okvirih, ki bodo učiteljem in učiteljicam, učečim se ter sistemom izobraževanja in usposabljanja omogočili, da bodo ustrezno opremljeni za digitalno preobrazbo;
5. te spremembe bi lahko vplivale na vloge učiteljev in učiteljic, pedagoške prakse, pričakovanja do učiteljev in učiteljic ter širšo organizacijo šolskega življenja;

POUDARJA, da v teh sklepih izraz „učitelji in učiteljice“ zajema učitelje in učiteljice, mentorje, vodstvene delavce šol in drugo pedagoško osebje, ki sodeluje pri poučevanju učečih se na predšolski, osnovnošolski, nižji in višji sekundarni ravni sistemov formalnega izobraževanja in usposabljanja, vključno z začetnim in višjim sekundarnim poklicnim izobraževanjem in usposabljanjem, ter ga je treba razumeti v skladu z nacionalnim ali po potrebi regionalnim pravom in strukturo vsakega sistema izobraževanja in usposabljanja;

IZPOSTAVLJA, da lahko UI izboljša:

6. aktivno in sodelovalno učenje ter ustvarjalno udejstvovanje;
7. inkluzijo z zagotavljanjem izobraževalnih virov za mlade invalide in mlade s posebnimi izobraževalnimi potrebami;
8. dostopnost za učeče se na podeželskih in oddaljenih območjih ter iz podzastopanih in marginaliziranih okolij;
9. sodelovanje učečih se iz različnih jezikovnih okolij pri učenju, s čimer se krepi kulturna in jezikovna raznolikost;
10. pedagogiko z različnimi pristopi, vključno s praktičnim in izkustvenim učenjem;
11. prilagojenost posamezniku za obravnavanje različnih učnih profilov, vključno z individualiziranim poučevanjem in takojšnjimi povratnimi informacijami, s čimer se podpira pridobivanje znanja in spretnosti;
12. prakse preverjanja, ki se osredotočajo na individualne potrebe in napredek učečih se, kar omogoča zgodnje prepoznavanje vrzeli in formativne povratne informacije ter preprečuje tveganja neudejstvovanja ali osipa;
13. upravno učinkovitost, ki omogoča, da se procesu poučevanja in učenja nameni več časa;

UGOTAVLJA, da se lahko zaradi UI pojavijo pomisleki:

14. glede človeškega delovanja in nadzora, zlasti ker lahko UI ogrozi avtonomijo učiteljev in učiteljic ter učečih se;
15. zaradi tehnološke odvisnosti od orodij UI, zlasti generativne UI, ki lahko postopoma oslabi kritično razmišljanje ter kognitivne in metakognitivne sposobnosti, potrebne za učenje, hkrati pa lahko vpliva na motivacijo učečih se, njihovo dojetje pomena izobraževanja in pripravljenost na vseživljenjsko učenje;
16. zaradi pretirane in nenamenske uporabe zaslonov in z umetno inteligenco omogočenih orodij s strani mladih učečih se, saj to lahko odvrta njihovo pozornost ter v nekaterih primerih ovira njihovo koncentracijo in pridobivanje spretnosti;
17. zaradi človeške odgovornosti, ki bi lahko bila zmanjšana zaradi prevelikega zanašanja na orodja UI, kar bi lahko privedlo do napačnih informacij, plagiatorstva ali vprašanj avtorskih pravic;
18. zaradi pristranskosti, ki so vgrajene v UI oziroma jih ta še krepi, zlasti če se ne upoštevajo druge kontekstualne posebnosti, kar lahko vodi v diskriminacijo, neenakost in izključenost;
19. glede kakovosti, celovitosti, varstva in preglednosti podatkov, zlasti zaradi potrebe po ohranjanju zaupanja, pravičnosti, zasebnosti in odgovornosti;
20. glede tveganja za povečanje digitalnega razkoraka, zlasti zaradi neenakega dostopa do orodij in infrastrukture UI ter njihove neustrezne zasnove, pa tudi razlik v digitalnih spretnostih in kompetencah, kar bi lahko povečalo neenakosti med učečimi se;
21. glede družbene in okoljske blaginje ter duševnega dobrega počutja, zlasti zaradi tveganja, da bi lahko uvedba UI vplivala na socialno kohezijo in kognitivne procese ter dodatno zaostрила okoljsko in podnebno krizo;

POUDARJA,

22. da potrebujemo uravnotežen, z dokazi podprt, namenski in na vrednotah temelječ pristop k UI v izobraževanju in usposabljanju, ki izkorišča priložnosti, hkrati pa proaktivno opredeljuje, preprečuje in zmanjšuje tveganja;
23. da je pomembno razlikovati med orodji UI za splošne namene, ki se uporabljajo v izobraževalnih praksah, in rešitvami umetno-inteligenčne izobraževalne tehnologije (EdTech), ki temeljijo na pedagoških načelih in so zasnovane za izboljšanje učnih izidov, v skladu s pristopom, ki temelji na tveganju, opredeljenim v aktu o UI;
24. da je človeška razsežnost poučevanja in učenja, ki temelji na etični, varni in odgovorni uporabi UI, ob velikih tehnoloških spremembah še vedno osrednjega pomena;
25. da so učitelji in učiteljice ključni akterji v teh prizadevanjih in da lahko pripomorejo k temu, da sistemi izobraževanja in usposabljanja izkoristijo inovacije, hkrati pa še naprej spodbujajo kakovost, pravičnost, inkluzijo in uspeh za vse, kar ostaja osrednjega pomena pri uresničevanju evropskega izobraževalnega prostora;

IZPOSTAVLJA:

26. da imajo učitelji in učiteljice odločilno vlogo v učnem procesu ter pri odločanju, kako se UI uvaja, razlaga in uporablja;
27. da morajo odločitve o izobraževanju v zvezi z uporabo UI še naprej temeljiti na pedagoškem namenu;
28. da morajo orodja UI podpirati učitelje in učiteljice, ne pa jih nadomeščati ali izolirati, ter da so strokovna presoja, pedagoška avtonomija in odgovornost bistvene za visokokakovostno, inkluzivno in na človeka osredotočeno izobraževanje in usposabljanje;

POTRJUJE bistveno in razvijajočo se vlogo učiteljev in učiteljic:

29. pri sprejemanju priložnosti, ki jih ponuja UI, ob hkratnem ohranjanju zaupanja in pomembnih interakcij med učitelji in učiteljicami ter učečimi se v razredu ter upoštevanju razvojnih in socialno-čustvenih potreb učečih se z zagotavljanjem starosti primerne svetovalnega dela in nadzora;
30. pri lažšanju učenja z orodji UI z uporabo ustvarjalnih, inovativnih in personaliziranih pristopov k poučevanju, kadar to prinaša pedagoško vrednost;
31. pri kritičnem ocenjevanju rezultatov UI, pojasnjevanju omejitev in morebitnih pristranskosti umetno-inteligenčnih sistemov ter podpiranju učečih se pri vrednotenju informacij, ustvarjenih z UI;
32. pri krepitevi digitalnega državljanstva z usmerjanjem učečih se pri odgovorni, etični in kritični uporabi UI, s čimer se krepi ozaveščena in aktivna demokratična udeležba;
33. pri podpiranju učečih se pri ocenjevanju okoljskih, družbenih in etičnih posledic orodij UI v podporo zeleni, pravični in odporni prihodnosti;
34. pri tem, ko prispevajo, če je to potrebno, k sooblikovanju, izbiri, ocenjevanju in kontekstualni prilagoditvi orodij UI, ki se uporabljajo v izobraževanju in usposabljanju;

in zato **OPOZARJA**, da bi morali pristopi k UI v izobraževanju in usposabljanju temeljiti na načelih digitalnega humanizma, da bi zagotovili, da tehnologija služi ljudem, podpira človekovo delovanje in krepi demokratične vrednote;

PRIZNAVA, da:

35. je vlaganje v učitelje in učiteljice bistveno za zagotovitev, da bo UI pozitivno prispevala k poučevanju in učenju;
36. so za opolnomočenje učiteljev in učiteljic pri obvladovanju priložnosti in tveganj, ki jih prinaša UI, potrebni:
- a) umetnointeligenčna pismenost, vključno z znanjem o orodjih in tehnologijah UI ter zadevnimi spretnostmi in kompetencami, pa tudi kritično razmišljanje in medijska pismenost;
 - b) visokokakovostne smernice, krepitev zmogljivosti in profesionalni razvoj;
 - c) jasno razumevanje izzivov podatkovne suverenosti, povezanih z uporabo orodij UI v izobraževanju in usposabljanju;
 - d) celovit okvir politike, ki podpira varno uvajanje zaupanja vrednih orodij in tehnologij UI v izobraževanju in usposabljanju ter ščiti pedagoško avtonomijo in strokovno odločanje;
 - e) ugodni delovni pogoji, vključno s pomočjo strokovnjakov in strokovnjakinj za izobraževalne tehnologije, in potrebna digitalna infrastruktura, ki učiteljem in učiteljicam – ne glede na njihovo ozadje, raven digitalne pripravljenosti in starost – omogoča, da se prilagodijo tehnološkim spremembam ter odgovorno in samozavestno uveljavljajo svojo strokovno presojo;
37. so za zagotovitev skladnega, trajnostnega in pravičnega vključevanja UI v izobraževanje in usposabljanje – brez nalaganja nepotrebnih bremen na posamezne učitelje in učiteljice – potrebni vsešolski pristopi na sistemski ravni, pri katerih sodelujejo vsi ključni akterji, vključno s starši in družinami;

OPOZARJA na:

38. pomen interdisciplinarnega sodelovanja na nacionalni in regionalni ravni ter na ravni EU, pri čemer se zagotovi, da nobena ustanova za izobraževanje in usposabljanje ne bo zapostavljena;
39. potrebo po okrepitvi strateške avtonomije Unije na področju izobraževalnih tehnologij s spodbujanjem razvoja orodij in rešitev UI znotraj EU v skladu z vrednotami in interesi Unije;

POZIVA DRŽAVE ČLANICE, naj:

40. podpirajo učitelje in učiteljice pri nadgrajevanju obstoječih digitalnih spretnosti in kompetenc za učinkovito uporabo orodij in tehnologij UI ter poučevanje o njih in za razumevanje s tem povezanih koristi in tveganj;
41. podprejo uvedbo in uporabo orodij UI, kadar imajo dodano pedagoško vrednost, in sicer na način, ki dopolnjuje in krepi človeško razsežnost poučevanja ter ne nadomešča pedagoških vlog učiteljev in učiteljic niti odnosov z učečimi se;
42. spodbujajo vzpostavitev zaupanja vrednih, etičnih, humanocentričnih, na raziskavah temelječih in razločljivih orodij UI, ki so posebej zasnovana za izobraževalna okolja ter prilagojena starosti učečih se in predvidenemu izobraževalnemu namenu;
43. po potrebi opolnomočijo učitelje, da orodja UI kritično, odgovorno, etično in samozavestno vključujejo v procese poučevanja in učenja, hkrati pa zaščitijo pedagoško avtonomijo, strokovno presojo in dobrobit učečih se;

44. spodbujajo vključevanje umetno-inteligenčne pismenosti v začetno izobraževanje, uvajanje in stalni profesionalni razvoj učiteljev in učiteljic, kadar je to ustrezno;
45. vključijo učitelje in učiteljice v oblikovanje in evalvacijo pobud na področju UI ter spodbujajo raziskave o vplivu UI na vloge učiteljev in učiteljic ter na učne izide;
46. spodbujajo etične, varne in zaupanja vredne pristope k UI v izobraževanju in usposabljanju, tudi s smernicami o varstvu podatkov, ozaveščanju o tveganjih, odgovornosti in zaščitnih ukrepih, osredotočenih na učeče se;
47. obravnavajo vprašanja pravičnosti in dostopnosti, vključno z jezikovno dostopnostjo in regionalnimi razlikami, in sicer s spodbujanjem pravičnega dostopa do orodij UI, digitalne infrastrukture in visokokakovostnih digitalnih virov za vse učitelje in učiteljice ter učeče se;
48. preučijo in izkoristijo potencial UI za podporo inkluzivnim, personaliziranim in na učeče se osredotočenim pristopom, tudi v poklicnem izobraževanju in pri učenju na delovnem mestu;
49. ustrezno upoštevajo vpliv UI na delovno obremenitev učiteljev in učiteljic, njihove prakse preverjanja in njihove upravne naloge, da bi s trajnostnimi in ugodnimi delovnimi pogoji zagotovili pravice učiteljev in učiteljic;
50. podpirajo dobrobit učiteljev in učiteljic ter zagotovijo, da bo UI prispevala k izboljšanju procesov poučevanja in učenja, ne da bi ustvarjala nepotreben pritisk;

POZIVA EVROPSKO KOMISIJO, naj v okviru svojih pristojnosti in ob ustreznem upoštevanju načela subsidiarnosti:

51. nadaljuje sodelovanje in razvije dodatne sinergije s Svetom Evrope, Unescom in OECD; nadaljuje delo z OECD za dokončanje okvira za umetnointeligenčno pismenost v primarnem in sekundarnem izobraževanju;
52. podpre skladen in strateški pristop k UI v izobraževanju in usposabljanju na evropski ravni, ki se osredotoča na digitalne spretnosti, umetnointeligenčno pismenost, podporo profesionalnemu razvoju učiteljev in učiteljic ter kritično razmišljanje in ki krepi demokratično odpornost, vključno z zmožnostjo ocenjevanja pristranskosti, dezinformacij in tveganj, povezanih s kibernetiskim nadlegovanjem, hkrati pa naj oblikuje načrt za prihodnost digitalnega izobraževanja in spretnosti do leta 2030;
53. olajša razvoj in izmenjavo dokazov, raziskave, dobre prakse in izmenjavo politik o humanocentričnih pristopih k UI v izobraževanju in usposabljanju, tudi prek evropskega vozlišča za digitalno izobraževanje;
54. še naprej oblikuje in razširja smernice in praktične vire v podporo etični, odgovorni, varni in pregledni uporabi UI v izobraževanju in usposabljanju, vključno s spodbujanjem nedavno posodobljenih *smernic za etično uporabo umetne inteligence in podatkov pri poučevanju in učenju za izobraževalce* ter *smernic za učitelje in izobraževalce o boju proti dezinformacijam in spodbujanju digitalne pismenosti z izobraževanjem in usposabljanjem*;

55. nadaljuje posodobitev evropskega okvira za digitalne kompetence izobraževalcev (DigCompEdu), da se upoštevata hiter razvoj in vse večja uporaba UI ter zagotovi, da imajo izobraževalci znanje, spretnosti in odnos, ki so potrebni za učinkovito, kritično in odgovorno vključevanje orodij in praks, ki temeljijo na UI, v poučevanje, učenje in preverjanje;
56. zagotavlja skladnost med pobudami EU, povezanimi z UI, izobraževanjem in usposabljanjem ter digitalno preobrazbo;
57. podpira države članice pri zagotavljanju okvirov in smernic o pravnih odgovornostih in odgovornostih na področju varstva podatkov, vključno z izvajanjem akta o UI v izobraževanju in usposabljanju;
58. spodbuja sodelovanje učiteljev in učiteljic pri oblikovanju in evalvaciji pobud na ravni EU o UI v izobraževanju in usposabljanju;

POZIVA DRŽAVE ČLANICE IN KOMISIJO, naj v okviru svojih pristojnosti:

59. še naprej razvijajo ustrezne programe za krepitev zmogljivosti, da bi učitelje in učiteljice pripravili na delo v okoljih, ki jih vse bolj zaznamuje UI;
60. si prizadevajo za usmerjanje in zaščito učiteljev in učiteljic pri uporabi orodij UI pri pouku, in sicer s podporo na sistemski ravni;

61. spodbujajo dejavnosti vzajemnega učenja in izmenjavo dobrih praks, tudi na evropski ravni, o uporabi UI, osredotočeni na učeče se, in pedagoški uporabi UI;
62. zagotovijo skladnost s strateškim okvirom za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju pri uresničevanju evropskega izobraževalnega prostora, vključno z njegovim poudarkom na kakovosti, pravičnosti, inkluziji in uspehu za vse;
63. dobro izkoristijo vire, ki jih ponuja učni laboratorij za naložbe v kakovostno izobraževanje in usposabljanje, da bi podprli učinkovito, varno in inkluzivno uporabo UI s strani učiteljev in učiteljic, hkrati pa zagotovijo, da sodelovanje v dejavnostih učnega laboratorija ostane prostovoljno;
64. še naprej podpirajo razumevanje UI med učitelji in učiteljicami s spodbujanjem namenskih strokovnih učnih virov, izkustvenih skupnosti in skupnih projektov o pedagoški, etični in praktični uporabi UI, po potrebi tudi prek platforme European School Education Platform, skupnosti eTwinning in orodja SELFIE za učitelje in učiteljice;
65. spodbujajo in podpirajo raziskave, eksperimentiranje in pridobivanje dokazov o uporabi UI v izobraževanju in usposabljanju ter njeno ocenjevanje in optimizacijo na nacionalni ravni in ravni EU za oblikovanje politike in pedagoške prakse;
66. nadalje spodbujajo digitalno državljanstvo in podpirajo državljansko udejstvovanje z uporabo tehnologij UI.